

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

محل مهر با انضاء مدیر
ساعت امتحان: ۹ صبح
وقت امتحان: ۷۵ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۵ / ۱۰ / ۱۹
تعداد برگ سؤال: ۲ برگ

ش سندلی(ش داوطلب): نام واحد آموزشی: دبیرستان هاتف
نام خانوادگی: نام پدر: پایه: دهم
رشته‌های: ریاضی و تجربی
سؤال امتحان درس: فارسی ۱
نام دبیر/دبیران: آقای جواهریان
سال تحصیلی: ۹۶-۹۵
نوبت امتحانی: دی ماه

۱	معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. الف. وین <u>بوم</u> محنت از پی آن تا کند خراب/ بر دولت آشیان شما نیز بگذرد ب. <u>دلآک</u> و <u>قیم</u> درآمدند و خدمت کردند. ج. شیخ بفرمود تا آن روز موشی بگرفتند و در <u>حقه</u> کردند. د. حسودان تنگ نظر و <u>عنودان</u> بدگهر وی را به می و معشوق کشیدند.
۰/۱۵	الف. برای «سکه نقره» یک معادل معنایی بنویسید. ب. برای واژه «خُلد» یک متضاد بنویسید.
۰/۱۵	برای هر کدام از واژگان «نمط» و «زنت» از بین کلمات زیر یک مترادف بیابید و بنویسید. «پارچه پشمی - لثیمی - لغزش - خواری - کید - روش» نمط: زنت:
۱/۱۵	در هر مورد یک غلط املائی بیابید، دور آن خط بکشید و صحیح آن را بنویسید. الف. آب عجل که هست گلوگیر خاص و عام/ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد. ب. دُست معلم از وغب حیوان روان شد... در آخره ماند؛ پس بالا رفت... از یال و غارب به زیر آمد. ج. تو آن بلندترین حرمی/ که فرعون تخیل می‌تواند ساخت.
۰/۱۵	واژه درست را از کمانک انتخاب کنید. الف. وقتی معلم وارد کلاس شد، همه دانش‌آموزان بر پای (خواستند/ خاستند). ب. مردی (غریب/ قریب) وارد شهری شد و به دنبال جایی برای استراحت بود.
۰/۱۵	در جمله «مریدان سرِ حقه محکم کردند» نهاد و مفعول را بیابید. نهاد: مفعول:
۰/۱۵	الف. با واژه «خانه» یک واژه مرکب بسازید. ب. با واژه «خورجین» یک واژه مشتق بسازید.
۰/۱۵	از میان واژگان زیر، دور ۲ واژه که مشتق - مرکب هستند خط بکشید. «باغچه - خودسر - سرزنش - کردار - خورشید - راهداری - دانشمند - شیرو - دلبر - خوبرو»
۰/۱۵	در جمله زیر گروه مسندی را مشخص کنید و هسته این گروه را نیز مشخص نمایید. «نیمای چشم زمانه ما بود» گروه مسندی: هسته گروه مسندی:
۰/۱۵	در کدام یک از عبارتهای زیر «جهش ضمیر» داریم؟ مشخص کنید. الف. ای بی‌نشان محض نشان از که جویمت؟ ب. گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت
۰/۱۵	کدام «و» در عبارت زیر، واو عطف است؟ دور آن خط بکشید «پس در میان رمه تاخت و یکی را از گوسفندان بگرفت و بدرید و بخورد و سگ هیچ آواز نداد. چون معاملت گرگ و سگ دیدم، بدانستم که تباهی کار گوسفندان من از بی‌راهی سگ بوده است»
۰/۱۵	در متن زیر «سجع‌ها» را بیابید. «هم وفا بود، هم جفا، در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود»
۰/۱۵	برجسته‌ترین آرایه بیت‌های زیر را بنویسید. (برای هر بیت یک آرایه جداگانه) الف. رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار/ دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود ب. درشت است پاسخ ولیکن درست/ درستی درشتی نماید نخست

۱	<p>در بیت‌ها و عبارتهای زیر یک ابهام، یک حس آمیزی، یک تضمین و یک مثل پیدا کنید و دور آن خط بکشید. (برای هر بیت یک آرایه مشخص کنید؛ یک بیت اضافی است)</p> <p>الف. لیک چنان خیره و خاموش ماند/ کز همه شیرین سخنی گوش ماند</p> <p>ب. بر تیر نگه کرد، پر خویش بر او دید/ گفتا ز که نالیم که از ماست که بر ماست</p> <p>ج. و به صدای بلند می گفت: الها! صد هزار مرتبه شکر، که شکر نعمت، نعمت افزون کند.</p> <p>د. گفتم خوشا هوایی کز بادِ خلد خیزد/ گفتا خنک نسیمی کز کوی دلبر آید</p> <p>هـ شعر سپید من، روسیاه ماند/ که در فضای تو، به بی وزنی افتاد</p>	۱۴
۰/۱۵	<p>در مصراع چهارم، مشبه و مشبه به را مشخص کنید.</p> <p>گشت یکی چشمه ز سنگی جدا گه به دهان برزده کف چون صدف</p> <p>غلغله زن، چهره نما، تیزپا گاه چو تیری که رود بر هدف</p> <p>مشبه: مشبه به:</p>	۱۵
۰/۲۵	<p>معنای مجازی واژه مشخص شده را در بیت زیر بنویسید.</p> <p>قطره باران که درافتد به خاک/ زو بدمد بس گهر تابناک</p>	۱۶
۰/۲۵	<p>معنای عبارت کنایی زیر را مشخص کنید.</p> <p>«کارش نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت»</p>	۱۷
۱/۱۵	<p>مصراع‌های خالی ابیات زیر را کامل کنید.</p> <p>الف. تا خارِ غمِ عشقت آویخته در دامن ب. ج. گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید باید که فروشوید دست از همه درمان‌ها</p>	۱۸
۰/۱۵	<p>با واژگان به هم ریخته زیر یک مصراع بسازید.</p> <p>«کیش - که - گر - آید - دل - هر - ریش - بر - در - تیر - است»</p>	۱۹
۰/۲۵	<p>بیت‌ها و عبارتهای زیر را دقیق و بدون ابهام به فارسی امروزی برگردانید.</p> <p>ب. در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟</p> <p>ج. اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می داد.</p> <p>د. هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید.</p> <p>هـ بزرگان به هر حق و باطل از جای نشوند.</p>	۲۰
۰/۱۵	<p>در ابیات زیر منظور از واژگان مشخص شده چیست؟</p> <p>الف. پادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت/ هم بر چراغدان شما نیز بگذرد</p> <p>ب. زین کاروانسرای، بسی کاروان گذشت/ ناچار کاروان شما نیز بگذرد</p>	۲۱

۰/۱۵	درک و دریافت خود را از این بیت بنویسید. شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم/ زود آید و زود می‌گذرند	۲۲
۰/۱۷۵	در متن‌های زیر، قسمت‌های مشخص شده دقیقاً به چه کسی اشاره دارد؟ الف. پیش از تو/ هیچ اقیانوس را نمی‌شناختم/ که عمود بر زمین بایستد. ب. عالیه خانم می‌دید که پیرمرد چه پناهگاهی شده است برای خیل جوانان. ج. معلم نقاشی مرا خبر سازید که شاگرد وفادار حقیرت، هر جا به کار صورتگری در می‌ماند، چاره درماندگی به شیوه معلم خود می‌کند.	۲۳
۰/۱۲۵	در عبارت «زینت قرآن بی جمال بهشت، تمام است و زینت بهشت، بی جمال و کمال قرآن ناتمام است.» نویسنده چه چیزی را برتر از دیگری دانسته است؟	۲۴
۰/۱۵	در جمله زیر نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید می‌کند؟ «اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن»	۲۵
۰/۱۵	عبارت «خلف صدق نیاکان هنرور خود بود» به چه موضوعی اشاره دارد؟	۲۶
۰/۱۵	بیت «ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد» به کدام باور قدما اشاره دارد؟	۲۷
۰/۱۷۵	متن زیر جزو کدام نوع از ادبیات قرار می‌گیرد؟ چرا؟ «اگر غم و شادیت بود، به آنکس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد و اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن. و به هر بد و نیک زود شادان و زود اندوهگین مشو، که این فعل کودکان باشد»	۲۸
۰/۱۲۵	درس‌های «کلاس نقاشی» و «در سایه‌سار نخل ولایت» به ترتیب جزو کدام نوع از ادبیات قرار می‌گیرند؟ الف. تعلیمی - پایداری ب. سفر و زندگی - پایداری ج. سفر و زندگی - غنایی د. تعلیمی - غنایی	۲۹
۰/۱۵	در عبارت زیر شیخ به چه علت درویش را سرزنش می‌کند. «شیخ گفت: ای درویش، ما موشی در حقه به تو دادیم تو پنهان نتوانستی داشت؛ سر خدای را با تو بگوییم چگونه نگاه خواهی داشت؟!»	۳۰
۰/۱۲۵	کدام گزینه به مفهوم آیه ی «و مکرُوا و مکر اللهُ و اللهُ خیر الماکرین» اشاره دارد؟ الف. در مقابله جفا، وفا کرد ب. هر کسی که روی از معاملات با خلق بتافت دنیا و آخرت در راه معاملات با حق بیافت. ج. زینت قرآن بی جمال بهشت تمام است و زینت بهشت بی جمال قرآن ناتمام است. د. تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید.	۳۱
۰/۱۲۵	شعر «چگونه شمشیری زهرآگین/ پیشانی بلند تو/ این کتاب خداوند را/ از هم می‌گشاید» به چه حادثه تاریخی اشاره دارد؟	۳۲